



ПАЛЛАДІН Олександр Володимирович (29. 08(10. 09). 1885, Москва — 06. 12. 1972, Київ) — біохімік. Син [Володимира](#), батько [Тетяни Палладіних](#). Доктор біологічних наук (1926), академік АН УРСР (1929) та СРСР (1942), АН Білоруської РСР (1950), АМН СРСР (1944), іноземний член Польської АН (1950), почесний академік Угорської (1953), Болгарської (1956) та Румунської (1957) АН. Заслужений діяч науки УСРР (1935). Герой Соціалістичної Праці (1955). Ленінська премія (1929). Депутат ВР СРСР та ВР УРСР 2—5-го скликань. Закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Санкт-Петербурзького університету (1908). Удосконалював свої знання у лабораторіях Гайдельберга, Тюбінгена, Гессена (усі — Німеччина). Працював на кафедрі фізіології Жіночого педагогічного інституту (1909—16), водночас викладав на Вищих жіночих сільськогосподарських курсах (1914—16) у Петрограді (нині Санкт-Петербург). 1916—23 — професор Новоолександрійського інституту сільського господарства і лісництва (Харків), за сумісництвом 1921—31 — завідувач кафедри фізіологічної хімії Харківського медичного інституту, де 1921 організував науково-дослідну кафедру біохімії, на базі якої 1925 створено Український біохімічний інститут (згодом Інститут біохімії АН УРСР, Київ), був директором цього Інституту до 1970. Водночас 1934—54 — завідувач

кафедри біохімії (також створена з його ініціативи), 1954—60 — професор Київського університету. 1935—38 — секретар Президії, 1939—46 — віце-президент, 1946—62 — президент АН УРСР. Уперше в СРСР розпочав біохімічні дослідження вітамінів. Синтезував новий водорозчинний аналог антигеморагічного вітаміну К₃ — вікасолу. Дослідження П. з біохімії м'язової діяльності лягли в основу сучасних уявлень функціональної біохімії про процеси втомлення, відпочинку та тренування м'язів. Довів, що утворення креатину відбувається переважно в м'язах, а не в печінці. Вперше розпочав систематичне вивчення біохімії нервової системи. Встановив біохімічну топографію нервової тканини. Засновник низки наукових напрямів, зокрема біохімії нервової діяльності, біохімії м'язів, біохімії вітамінів. 1926 у Харкові заснував перший у СРСР біохімічний журнал — «Наукові записки Українського біохімічного інституту» (згодом «Український біохімічний журнал», нині «Ukrainian Biochemical Journal»), був його головним редактором до 1972. Один із засновників (1928) і голова Українського фізіологічного товариства (1958 реорганізовано в Українське біохімічне товариство), водночас від 1964 — Всесоюзного біохімічного товариства. Автор першого в СРСР «Учебника физиологической химии» (Х., 1924), що неодноразово перевидавали багатьма мовами світу. 1973 Президією НАНУ засновано премію імені О. Палладіна за досягнення в галузі біохімії та молекулярної біології, його ім'я присвоєно Інституту біохімії НАНУ. На честь П. названо проспект у Києві. Йому встановлено меморіальні дошки на фасадах будинків Президії НАНУ та Інституту біохімії імені О. Палладіна НАНУ, Харківського медичного університету.

Основні праці

Основы питания. 3-е изд. Москва, 1927; Химическая природа витаминов. 3-е изд. К., 1941; Избранные труды. К., 1975.

Рекомендована література

1. Утевский А. М. А. В. Палладин. К., 1985.

[В. М. Данилова](#)

Бібліографічний опис:

Палладін Олександр Володимирович / В. М. Данилова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-882547>. – Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).